

Emma Terho: Geopolitiikan muutokset näkyvät olympialiikkeessä

Kansainvälinen olympiakomitea (KOK) joutuu jatkuvasti luovimaan maailmanpolitiikan vaikeilla vesillä. Pariisin onnistuneet kisat 2024 antoivat Emma Terhon mukaan olympialiikkeelle lisäpuhtia.

VIISINKERTAINEN OLYMPIAKÄVIJÄ Emma Terho kuului KOK:n urheilijavalio-kuntaan vuosina 2018–2026. Ex-jääkiekkoilija johti valiokuntaa vuodesta 2021 alkaen, mikä vei hänet myös jär-

jestön hallitukseen. Milano-Cortinan talvikisat olivat Terholle jäähyväistapahtuma KOK:n jäsenenä, kun kahden kauden enimmäismäärä tuli urheilijavalio-kunnassa täyteen.

– Minulle jäivät kisoista päällimmäisenä onnistu-neet vaikutelmat ennakoasetelmiin nähden. Kaikki toimi järjestelyiden puolesta ja italialaiset halusivat etsiä ratkaisuja asioihin, joita aina pitää korjata tuon kokoisessa tapahtumassa. Italialaiset löysivät hyvin ratkaisuja, olivat joustavia ja onnistuivat pistämään kisat hyvin pakettiin, kertoo Terho.

Milano-Cortinan kisat olivat tähänastisista hajautetuimmat. Toteutustavan hyödyt ja haitat on käytävä Terhon mukaan tarkkaan läpi. Kisapaikkojen rakentamista hajauttaminen helpotti, mutta aiheutti toisaalta logistisia hankaluuksia. Etenkin pienet joukkueet ja niiden vähäiset huoltojoukot joutuivat ongelmiin. Kokemusten riipeä analysointi on tarpeen, sillä 2030 kisat Ranskan Alpeilla ovat toteutustavaltaan samantapaiset kuin Milano-Cortinassa.

Olympiahengen luomisen Terhon arvioi olleen Milano-Cortinan kisoissa tavallista vaikeampaa. Talvikisat eivät muutoinkaan ole yhtä kompakti tapahtuma kuin kesäkisat, mutta Pohjois-Italiaan ripoteluissa kisoissa tämä piirre korostui. Olympiakisojen henkeen on kuulunut, että pääosa urheilijoista asuu olympiakylässä ja pääsee halutessaan seuramaan kiinnostavina pitämiään toisten lajien kilpailuja. Vuoden 2026 kisoissa tämä ei onnistunut helposti.

Milano-Cortinassa oli viisi erikokoista olympiakylää. Olympiarenkaat olivat esillä, sponsorit näkyivät kylissä ja urheilijat saattoivat äänestää KOK:n urheilijavalio-kunnan ehdokkaita. Eniten sivuun jäi miesten alppiihdon kilpailupaikkana toiminut Bormio.

Yksi maailman vahvimista urheilubrändeistä

Pariisin kesäkisat onnistuivat KOK:n näkökulmasta erittäin hyvin. Urheilullisesti ne tarjosivat lukuisia huippuhetkiä, järjestelyt toimivat ja pelätyt turvallisuusuhat eivät realisoituneet. Järjestäjämää Ranska hyödynsi kisojen tuomaa näkyvyyttä maksimaalisesti.

– Pariisin kisat ja niiden onnistuminen olivat äärimmäisen tärkeitä, sitä ei käy kieltäminen, toteaa Terho.

Olympiakisat ja viisi rengasta ovat yksi maailman tunnetuimpia brändejä. Pariisin kisat näkyivät myös olympiabrändin arvossa, joka nousi 37 prosenttia vuosina 2021–2024. Brand Finance-tutkimuksen mukaan olympiabrändin arvo oli 11,4 miljardia dollaria vuonna 2024. Vain 24 miljardin dollarin arvoiseksi luokiteltu amerikkalaisen jalkapallon NFL-liiga on urheilubrändinä arvokkaampi.

KOK:n liikevaihto oli vuosina 2021–2024 yhteensä 7,7 miljardia dollaria. Toisen suuren urheilutoimijan FIFA:n liikevaihto on MM-kisavuonna 2026 noin kymmenen miljardia dollaria. Suurtahtumavetoinen urheiluliiketoiminta on erittäin näkyvää, mutta se on silti suhteellisen pieni tekijä globaalissa bisneksessä. Maailman kalleimman brändin Applen arvo on 575 miljardia dollaria. Suomalaisyrityksistä Nokian liikevaihto on 19,9 miljardia euroa ja brändin arvo 5,5 miljardia dollaria.

Olympialiike ei voi ohittaa geopolitiikkaa

Olympialiikkeelle 2020-luku on ollut koko maailman tavoin hankala vuosikymmen. KOK on tunnettu taidostaan selvittää erilaisissa geopolitiisissa tilanteissa, mutta se ei voi toimia ottamatta huomioon maailmanpoliittisia suhdanteita ja talouden reunaehdoja. Korona vaikutti vahvasti Tokion ja Pekingin olympiakisojen läpivientiin. Venäjän täysimittainen sota Ukrainaa vastaan on luonut poliittisia jännitteitä, joita Lähi-idän tilanne on lisännyt.

– Maailma muuttuu niin vauhdilla, että KOK:n on pakko muuttua mukana, jos olympialiike haluaa pysyä relevanttina toimijana, sanoo Terho.

KOK on pitänyt olympiakisoja ja -liikettä koskevan päätöksenteon tiukasti omissa käsissään. Terho nostaa esiin KOK:n ja Kansainvälisen paralympiakomitean välisen eron. Kun kaikki jäsenmaat saivat ilmaista kantansa Venäjän ja Valko-Venäjän osanotto-oikeudesta paralympialaisiin, niin se johti boikotissa olleiden maiden pääsyyn kisoihin täysin oikeuksin. KOK:ssa hallitus on pitänyt kisaosallistumista koskevan päätöksenteon itsellään.

– Urheilussa on parasta se, että se on oikeastaan tällä hetkellä maailmassa ainoa asia, joka voi koota ihmiset ja katsojat yhteen. Ihan sama, mikä on tausta ja mistä päin maailmaa tulee. Kisat tavoittavat valtavan määrän ja tuovat toivon pilkahduksen tai tauon kaikesta pahasta uutisoinnista, näkee Terho.

Terhon mukaan KOK:n on olympiakisojen yhdistävän luonteen vuoksi harkittava tarkkaan, miten pitkälle se pyrkii vaikuttamaan maailmanpolitiikkaan urheilun avulla. Hän korostaa urheilun olevan olympiakisojen luoman yhteisen kokemuksen ytimessä. Urheilijoiden saatetaan odottaa ratkaisevan ongelmaa, joita poliitikot ja maailman johtajatkaan eivät kykene selvittämään. Urheilujärjestön liiallinen yritys vaikuttaa politiikkaan vie Terhon mielestä pitkällä tähtäimellä pohjan tarjota riittävän puolueeton

Emma Terho (s. 1981, o. s. Laaksonen)

- KOK:n jäsen 2018–2026
- KOK:n urheilijavaliokunnan puheenjohtaja 2021–2026
- Maailman antidopingtoimiston (Wada) hallituksen ja urheilijakomitean jäsen
- Euroopan olympiakomiteoiden liiton hallituksen jäsen 2025–
- Suomen olympiakomitean jäsen 2013–2016 ja 2018–
- Suomen Jääkiekkoliiton hallituksen jäsen 2014–2024, varapuheenjohtaja 2024
- Kaksi olympiapronsia jääkiekossa (1998 ja 2010) ja neljä MM-pronsia (2000, 2004, 2008, 2009)
- Vuoden naiskiekkoilija 2002 ja 2006
- Kauppateiden maisteri 2013
- Suomen urheilun lähettiläs -tunnustus Urheilugaalassa 2022

Kuva: Hannes Penttilä

kokoontumisalusta. Hän korostaa, että sovitusta yhteisistä arvoista on tietenkin pidettävä kiinni.

Voimasuhteet ovat muuttuneet kansainvälisessä urheilussa sekä kilpailuareenoilla että päätöksenteossa, mikä heijastelee maailmanlaajuisen geopolitiittisen kehityksen suuntaa. KOK:n luonnetta on muuttanut myös jäsenistön vaihtuminen. Jäsenet eivät enää ole myöhäiskeski-ikäisiä miehiä Euroopasta. Naisten määrä on noussut ja jäsenten keski-ikä laskenut. Eri maailmankolkilta halutaan myös osallistua voimakkaammin päätöksentekoon. Maaliskuussa 2026 KOK:ssa oli 106 jäsentä, joista 46 naisia (43,4 %). Eurooppalaisia jäsenistä on tällä hetkellä 43.

Terho sanoo toiminnan KOK:ssa avanneen omia silmiään näkemään maailman muuttumisen. Muun muassa Kiina, Intia, Japani, Etelä-Korea, Lähi-idän maat ja monet Latinalaisen Amerikan maat ovat aktiivisia toimijoita myös olympialiikkeessä. Eurooppalaisten ei kannata enää tuudittautua valta-asemansa säilymiseen.

KOK alkoi kasvaa järjestönä **Juan Antonio Samaranchin** puheenjohtajavuosina, joiden alussa 1980 työntekijöitä oli parikymmentä. Samaranchin kauden päättyessä vuonna 2001 henkilökuntaa oli noin 250. Vuonna 2026 KOK:n palveluksessa on yli tuhat työntekijää ja se on yksi suurimmista ei-valtiollisista kansainvälisistä järjestöistä.

Urheilijänäkökulma vahvistunut

Terho voitti urheilijavaliokunnan puheenjohtajavaalissa venäläisen 2000–2010-lukujen seiväshyppytähden **Jelena Isinbajevan**. Urheilijavaliokunnassa on 23 jäsentä, joista jokainen kuuluu johonkin KOK:n valiokuntaan. Terho toimi hallituksen lisäksi markkinointi-, laki-, kisajärjestäjä- ja kisalajivaliokunnissa sekä erilaisissa työryhmissä. Hän on kuulunut myös maailman antidoping-järjestön WADAn hallitukseen ja urheilijavaliokuntaan.

KOK:n pitkäaikainen suomalaisjäsen **Peter Tallberg** oli 1980-luvun alussa perustamassa urheilijavaliokuntaa, jota hän johti vuosina 1982–2000. Alkuvaiheessa valiokuntaan kuului myös olympialiikettä vuosina 2013–2025 johtanut **Thomas**

Bach. Suomalaisurheilijoista valiokuntaan ovat kuuluneet jääkiekkoilijat **Jari Kurri** (2002–2006) ja **Saku Koivu** (2006–2014).

KOK:n hallituksessa urheilijavalioikunnan puheenjohtaja tuo Terhon mukaan esille urheilijoilta tulleita viestejä. Urheilijoita koskettavat esimerkiksi lajikohtaiset karsintajärjestelmät, joita muutettaessa on kuultava myös heitä. Urheilijoiden asema KOK:n päätöksenteossa on vahvistunut Terhon mukaan niin maailmanlaajuisesti kuin alueellisesti. KOK:n jäsenistä on nykyisin lähes neljäsosa urheilijavalioikunnan jäseniä.

– Lähdin mukaan ehkä vähän skeptisellä asenteella, kun urheilijasta päättäjäksi hypätessä en oikein tiennyt mitä on edessä. Nykyisin kuitenkin olympialiikkeen peruskirjaa myöten sanotaan, että urheilijoiden on oltava mukana kaikissa KOK:n elimissä, sanoo Terho.

Urheilijanäkökulman merkitys on Terhon mukaan korostunut esimerkiksi yhteistyökumppanuuksia solmittaessa. Mietinnässä on tällöin yhteistyöstä urheilijoille koitua hyöty, joka voi liittyä taloudelliseen tukeen tai kaksoisuran mahdollistamiseen.

Osaltaan urheilijoiden aseman korostumiseen on vaikuttanut se, että edellinen puheenjohtaja Thomas Bach ja nykyinen puheenjohtaja **Kirsty Coventry** ovat olympiakultaa voittaneita urheilijoita. Terho muistuttaa Coventryn osallistuneen vielä vuoden 2016 Rion olympiakisoihin, joten urheilijan arki on hänellä vielä hyvin muistissa.

– Totta kai johdolla on iso merkitys. Jos johto osoittaa haluavansa kuunnella, niin se valuu läpi koko organisaation, mikä tietenkin nostaa entisestään urheilijoiden asemaa, arvioi Terho.

Häirintään puuttuminen ja mielenterveyden tuki korostumassa

Olympialiike pyrkii Terhon mukaan vähentämään maailmanlaajuisesti urheiluun liittyvää epäasiallista käytöstä ja häirintää. Eri puolille maailmaa on perustettu tai perustetaan yhteensä viisi turvallisen urheilun keskusta (Safe Sport Regional Hub). Terho muistuttaa, että urheilija ei voi aina luottaa esimerkiksi epäasiallisesta käytöksestä tekemänsä ilmoituksen tulevan puolueettomasti käsitellyksi. Tilanteeseen vaikuttavat poliittiset olot ja kulttuuriset tekijät, minkä vuoksi tarvitaan alueellisia toimijoita, joihin voi ottaa luotamuksellisesti yhteyttä kaltoinkohtelusta.

Mielenterveyden puhelinlinjalle (Mental health hotline) urheilijat voivat soittaa ja saada apua alueellisesti. KOK:lla on myös Mental fit -ohjelma, joka keskittyy urheilijoiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

– Urheilija ei ole vain kisaava robotti, joka voidaan unohtaa kilpailujen jälkeen. Esimerkiksi nuorten urheilijoiden lähipiirille annetaan työkaluja ja koulutusta siitä, kuinka tärkeää on tukea urheilijaa kokonaisvaltaisessa kasvamisessa myös muuten kuin urheilun saralla, kertoo Terho.

Pariisin ja Milano-Cortinan kisojen aikana urheilijoille oli tarjolla tekoälypalvelu, joka poisti eri sosiaalisen median kanavien kautta tulleet vihaviestit ennen kuin urheilija näki ne itse. Pariisin kisojen aikana poistettujen viestien yhteismäärä oli 10 000. Kisoihin osallistui hiukan yli 11 000 urheilijaa. Heistä vajaaseen 400 kohdistui erityisen paljon häiritsevää viestintää. Vakavimmat uhkaukset ohjattiin suoraan viranomaisille.

– Toki sosiaalisessa mediassa vihapuhe on lisääntynyt jokaisella osa-alueella, mutta urheilijat ovat tavallaan vapaata riistaa. Urheilu herättää paljon tunteita ja pettyneet penkkiurheilijat purkautuvat. Tai sitten arvostellaan urheilijoiden ulkonäköä, tiivistää Terho.

Viestien muotoa mietittävä tarkkaan

Näkyvyytensä vuoksi KOK on Terhon mukaan koko ajan tarkastelun kohteena. Olympialiikkeen perustoiminta ei nouse otsikoihin, sen sijaan ison kansainvälisen organisaation epäonnistumiset huomataan, minkä jälkeen maineen palauttamisessa riittää työmaata.

– Ristivetoa eri suuntiin riittää, eikä kaikkien mieliksi voi olla. On mietittävä, miten toimitaan koko ajan paremmin esimerkiksi kestävä kehityksen saralla ja pystytään ottamaan suunnannäyttäjän roolia tasa-arvon osalta sekä sukupuolten että eri taustoista tulevien ihmisten kannalta, sanoo Terho

Terho on ainoa KOK:n hallitukseen kuulunut suomalainen. Hän näkyi asemaansa nähden varsin vähän julkisuudessa. Terho sanoo kokeneensa vaihtoehtoina olleen maksimoida vaikutusvalta järjestön sisällä tai lähteä tekemään isoja linjavetoja julkisuudessa. Monimutkaisten kysymysten pelkistäminen ei myöskään välttämättä onnistu päiväkohtaisessa journalismissa.

– En edustanut siellä Suomea tai pelkästään suomalaisia ajatuksia, vaan globaalia urheilijayhteisöä. Minun oli myös pakko kuunnella roolini kautta eri näkökulmia, vaikka tietenkin toin omat ajatukset esiin ja arvomaailmani näkyi joka keskustelussa. Joskus jos lähtee hirveästi huutelemaan keskeneräisiä asioita julkisuudessa, niin se pienentää vaikutusmahdollisuuksia siellä missä päätöksiä aidosti tehdään, sanoo Terho.

Kompromissit ja keskustelut ovat Terhon mukaan tehokkaampi tapa saada näkemyksiään ajettua kuin ehdottomuus. Hän pohtii Yhdistyneissä Kansakunnissa ilmenevän mielipiteiden kirjon ja niiden yhteensovittamattomuuden kertovan globaalien yhteisön vaikeuksista. Pariisin olympiakisoissa 200 maata saattoi kokoontua yhteiseen tapahtumaan.

Terho arvelee, että hänen oma taustansa on lisännyt herkkyyttä kuunnella erilaisia näkemyksiä. Hän asui eri puolilla maailmaa lapsena isänsä ydinenergiasiantuntijana tunnetun **Jukka Laaksosen** töiden vuoksi. Ohiossa Yhdysvalloissa Terho opiskeli ja pelasi jääkiekkoa vuosina 2000–2004. Kausi 2007–2008 vierähti Venäjällä Nižni Novgorodin joukkueessa.

Arkiliikunta kannattaa aina hyödyntää

Oman jääkiekkouransa Terho lopetti vuonna 2017. Hän kuului Suomen jääkiekkoliiton hallitukseen kymmenen vuotta. Terho toimii edelleen liiton seuratoimintavalioikunnan puheenjohtajana. Hän on mukana valmennustimissä Grankulla IFK:n U14-joukkueessa, jossa hänen oma poikansa pelaa.

Terhon liikuntavinkki on käytännönläheinen. Hän kehottaa hyödyntämään kaikki mahdolliset arkiliikuntamahdollisuudet. Töihin tai kouluun kannattaa kulkea ainakin osa matkasta pyöräillen tai kävellen.

– Se on toteutettavissa oleva, mutta pitkällä tähtäimellä todella hyödyllinen asia, tiivistää Terho. ♦